

gemeenteraad

Zitting van 19 december 2022

Besluit

A-punt

GOEDGEKEURD
Sociale Dienstverlening

Samenstelling

de heer Bart De Wever, burgemeester-voorzitter

de heer Koen Kennis, schepen; mevrouw Jinnih Beels, schepen; mevrouw Annick De Ridder, schepen; mevrouw Nabilla Ait Daoud, schepen; de heer Karim Bachar, schepen; de heer Peter Wouters, schepen; mevrouw Elisabeth van Doesburg, schepen; mevrouw Erica Caluwaerts, schepen; de heer Tom Meeuws, schepen; de heer Claude Marinower, raadslid; de heer Filip Dewinter, raadslid; de heer Gerolf Annemans, raadslid; de heer Jan Penris, raadslid; mevrouw Nahima Lanjri, raadslid; de heer André Gantman, raadslid; mevrouw Anke Van dermeersch, raadslid; mevrouw Güler Turan, raadslid; de heer Wouter Vanbesien, raadslid; de heer Peter Mertens, raadslid; mevrouw Liesbeth Homans, raadslid; mevrouw Mie Branders, raadslid; de heer Joris Giebens, raadslid; de heer Johan Klaps, raadslid; mevrouw Caroline Bastiaens, raadslid; mevrouw Daniëlle Meirman, raadslid; mevrouw Martine Vrints, raadslid; de heer Koen Laenens, raadslid; de heer Franky Loveniers, raadslid; mevrouw Peggy Pooters, raadslid; de heer Kevin Vereecken, raadslid; de heer Imade Annouri, raadslid; mevrouw Yasmia Setta, raadslid; mevrouw Kristel Somers, raadslid; mevrouw Ilse van Dienderen, raadslid; de heer Nordine Saidi Mazarou, raadslid; mevrouw Sevilay Altintas, raadslid; de heer Omar Fathi, raadslid; mevrouw Sanne Descamps, raadslid; mevrouw Manuëla Van Werde, raadslid; mevrouw Nathalie van Baren, raadslid; de heer Patrick Van den Abbeele, raadslid; de heer Hicham El Mzairh, raadslid; mevrouw Khadija Chennouf, raadslid; de heer Sam Van Rooy, raadslid; de heer Sam Voeten, raadslid; mevrouw Karen Maes, raadslid; de heer Koenraad De Vylder, raadslid; mevrouw Tatjana Scheck, raadslid; de heer Wim Jochems, raadslid; de heer Mohammad Nawabi, raadslid; mevrouw Lise Vandecasteele, raadslid; mevrouw Lotte Mintjens, raadslid; de heer Niel Staes, raadslid; mevrouw Fatima Talhaoui, raadslid
de heer Sven Cauwelier, algemeen directeur

Iedereen aanwezig, behalve:

de heer Filip Dewinter, raadslid; mevrouw Khadija Chennouf, raadslid

Zijn verontschuldigd:

de heer Jan Penris, raadslid; mevrouw Liesbeth Homans, raadslid; de heer Joris Giebens, raadslid; mevrouw Karen Maes, raadslid

31

2022_GR_00726

**Ondersteuning. Harmonieuze stad - Beheer van
volkstuinten. Reglement. Opheffing en nieuwe versie -
Goedkeuring**

Motivering

Aanleiding en context

De gemeenteraad besliste op 21 oktober 2002 (jaarnummer 2307) om de volkstuinten te verzelfstandigen en om de organisatie en het beheer ervan per district in handen te leggen van een volkstuintenzw. In uitvoering daarvan keurde de gemeenteraad op 15 september 2003 (jaarnummer 1552) een stedelijk reglement goed en besliste het college op 8 oktober 2004 (jaarnummer 10875) over algemene voorwaarden voor de vastgoedovereenkomsten.

Het college hernam de algemene voorwaarden in de collegebesluiten van 3 juni 2005 (jaarnummer 6149) en 15 mei 2009 (jaarnummer 6609) waarmee voor verschillende districten aangepaste afspraken werden gemaakt.

Samengevat betekende dit:

- recreatief tuinieren en telen van groenten en fruit voor eigen gebruik;
- geen barbecue of open vuur;
- geen verboden pesticiden;
- gronden kosteloos ter beschikking gesteld via vastgoedovereenkomsten;
- geen personeel ter beschikking gesteld;
- volledige beheerverantwoordelijkheid bij de vzw; huurdersplicht enkel voor constructies in eigendom van de stad;
- alle beheerkosten ten laste van de vzw;
- onderhoud van afsluitingen door de stad.

Er is een historisch gegroeide diversiteit aan (beheer van) volkstuinsites vast te stellen. Vermits bovendien de volkstuinen behoren tot een klimaatgevoelige sector is het beheer ervan toe aan optimalisatie.

Juridische grond

Wet van 14 november 1983 over de controle op de toekenning en aanwending van toelagen.

Kaderbesluit Basisprincipes Ondersteuningsbeleid, goedgekeurd door de gemeenteraad van 26 oktober 2020 (jaarnummer 595).

Regelgeving: bevoegdheid

Decreet lokaal bestuur, artikel 41, 23° bepaalt dat de gemeenteraad bevoegd is voor het vaststellen subsidiereglementen.

Argumentatie

Volkstuinen moeten evolueren naar klimaatbestendige tuinen en hotspots worden van biodiversiteit. Daarnaast wordt verwacht dat ze aanzetten tot gemeenschapsvorming en participatie.

De uitvoering van deze opdrachten en de organisatie en het beheer van de volkstuinen liggen in handen van volkstuinverenigingen. Deze hebben hiervoor nood aan duidelijke richtlijnen en een helder eenvormig beheerkader.

De stad wil de exploitatie en het beheer van de volkstuinen volledig blijven toevertrouwen aan de volkstuinverenigingen en zal hen extra versterken en ondersteunen zodat ze hun opdrachten optimaal kunnen uitvoeren.

1. Versterken

- Elke vereniging sluit met AG Vespa een vastgoedovereenkomst af waarmee de gronden voor de volkstuinen ter beschikking worden gesteld. Bestaande overeenkomsten worden vernieuwd.
- Een beheerreglement bepaalt eenvormig voor alle volkstuinsites de engagementen van de stad en van de volkstuinvereniging.
- Een beheerplan per volkstuinsite moet inzicht geven in uit te voeren beheermaatregelen en daaraan verbonden kosten.

- Vorming en sensibilisering helpen om de organisatie van de volkstuinwerking te verbeteren en om de verenigingen hiervoor handvaten aan te reiken.

2. Ondersteunen

- Ondersteuning via patrimonium: de gronden voor de volkstuinen (waarop de stad een zakelijk recht heeft) worden kosteloos ter beschikking gesteld.
- Ondersteuning via diensten voor de in het reglement opgesomde beheeropdrachten.

AG Vespa maakt in uitvoering van het reglement beheer van volkstuinen nieuwe vastgoedovereenkomsten op met de volkstuinverenigingen.

Financiële gevolgen

Nee

Strategisch kader

Dit besluit past in de realisatie van volgende doelstellingen/projecten:

- 4 - Harmonieuze stad
 - 2HMS06 - Samenlevingsopbouw en erediensten
 - 2HMS0602 - Verenigingen ondersteunen
 - 2HMS060202 - Vrijwilligers, verenigingen en organisaties ondersteunen

Besluit

De gemeenteraad keurt eenparig het volgende besluit goed.

Artikel 1

De gemeenteraad heft het reglement op de volkstuinen zoals goedgekeurd op de gemeenteraad van 15 september 2003 (jaarnummer 1552) op, met ingang van 1 januari 2023.

Artikel 2

De gemeenteraad keurt het nieuwe reglement voor beheer van de volkstuinen goed, met een looptijd van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2025.

Artikel 3

Dit besluit heeft in principe geen financiële gevolgen.

Bijlagen

1. reglement_beheer_volkstuinen_25112022.pdf

Reglement: Beheer van volkstuinten

1. Definities

In dit reglement hebben de onderstaande termen de ernaast vermelde betekenis:

- **Beheer:** alle acties die nodig zijn voor een kwalitatief en ecologisch behoud en onderhoud van de volkstuinten
- **Volkstuinten:** de grond, de infrastructuur (zoals tuinhuisen, waterpompen of wegen) en het groen
- **Vastgoedovereenkomst:** de overeenkomst waarmee de stad de gronden voor de volkstuinten ter beschikking stelt. Indien van toepassing zijn extra bepalingen toegevoegd waarmee bepaalde infrastructuur expliciet toegewezen of onttrokken wordt aan het beheer van de vereniging.
- **Ecologisch tuinieren:** Dit omvat de navolgende principes: - behoud of verbetering van de kwaliteit van de bodem (door bijvoorbeeld rotatie van de teelten) - behoud of verbetering van de biodiversiteit en andere natuurlijke processen - eenvoudig en extensief tuinbeheer - verstandig watergebruik en maximale recuperatie van regenwater - ecologisch bewuste plantenkeuze (bij- en vlindervriendelijke planten en planten in functie van de bodem) - ecologische middelen voor bemesting en bestrijding - composteren - verstandig en zuinig energiegebruik - maximaal gebruik van lokaal materiaal of recuperatie-materiaal - beperkte verharding
- **Normale volkstuintwerking :** Volkstuinten vergroten het aanbod aan groene rustzones in de stad. Ze dragen via ontmoeting bij aan sociale samenhang en participatie, en zijn een maatschappelijk voorbeeld in het duurzaam omgaan met natuur en milieu. De hoofdactiviteit van de volkstuinten blijft het recreatief tuinieren zonder enig commercieel doel: fruit en groenten worden geteeld voor gebruik door het eigen gezin. Nieuwe functies, voorzieningen of activiteiten sluiten hierbij aan en zijn een middel om de sociale cohesie te versterken.
- **volkstuintsite:** het gebied zoals het in de vastgoedovereenkomst afgebakend wordt via de kadastrale gegevens en waarbinnen de volkstuinten gelegen zijn
- **Openbaar domein :** de openbare ruimte die door iedereen gebruikt kan worden, ongeacht of men tuinier is.

2. Ingangsdatum

Dit reglement gaat in op 01/01/2023.

3. Einddatum

Dit reglement eindigt op 31/12/2025.

4. Doel van de ondersteuning

De stad voorziet voor haar inwoners in een aanbod aan volkstuinten. De volkstuintverenigingen engageren zich tot de exploitatie van de volkstuinten en ze dragen bij aan de sociale samenhang tussen de tuiniers. Het reglement legt de engagementen vast en regelt de ondersteuning.

5. Ondersteuningsverstrekker

De ondersteuning wordt verstrekt door stad Antwerpen.

6. Wie komt in aanmerking voor de ondersteuning

- De vereniging is een volkstuintvereniging, en is actief in een district van de stad Antwerpen.
- De vereniging voldoet aan de bepalingen uit het Wetboek van vennootschappen en verenigingen van 23 maart 2019.
- De vereniging heeft een vastgoedovereenkomst afgesloten voor de ter beschikking stelling van de gronden.

De navolgende verenigingen kunnen niet in aanmerking komen:

- commerciële verenigingen
- politieke verenigingen
- religieuze verenigingen
- verenigingen met activiteiten of handelingen die in strijd zijn met de openbare orde of goede zeden
- verenigingen met activiteiten of handelingen die een groot risico, schade of overlast inhouden.
- verenigingen met activiteiten of handelingen die in strijd zijn met de fundamentele vrijheden/rechten van de mens.

7. Wat ondersteunen we

De vereniging werkt samen met de stad Antwerpen aan een volkstuintwerking voor de inwoners van de stad Antwerpen, en ze zorgt ervoor dat de volkstuinten goed beheerd worden.

1. het organiseren van een volkstuintwerking

De vereniging krijgt gronden ter beschikking en exploiteert die als volkstuinten. Tuiniers kunnen rekenen op begeleiding en advies van de vereniging over hoe ze op de beste manier ecologisch kunnen tuinieren. De vereniging zet extra in op de sociale samenhang en participatie van de tuiniers. Samen zorgen ze voor mooie verzorgde sites en dragen ze bij aan meer vergroening van de buurt.

Het staat de vereniging vrij om activiteiten te organiseren voor de tuiniers, of om nieuwe voorzieningen te installeren, zolang deze maar aansluiten bij de normale volkstuintwerking en rekening houden met eventuele vergunningsplicht.

Een volkstuint moet voor iedere Antwerpenaar betaalbaar zijn. De vereniging kan het bedrag zelf bepalen mits inachtneming van dit principe.

Een tuinier (en zijn gezin) heeft recht op 1 volkstuint, ongeacht waar deze zich op het grondgebied van de stad Antwerpen bevindt. De vereniging ziet hierop toe.

Waar mogelijk worden tuinpercelen in oppervlakte verkleind (naar bijvoorbeeld 75 tot 90 m²) zodat meer mensen op een volkstuint aan de slag kunnen en de wachtlijsten beperkt blijven.

2. het beheer van de volkstuinten

Het beheer gebeurt op een manier die mag verwacht worden van elk voorzichtig en redelijk persoon, en zonder de aard of de bestemming te wijzigen.

De vereniging zorgt voor het behoud, het onderhoud en/of de vernieuwing van alles wat ter beschikking is gesteld en van alles wat de vereniging zelf in eigendom heeft. Als er werken worden uitgevoerd waarvoor een vergunning nodig is, staat de vereniging zelf in voor de aanvraag en opvolging ervan.

De opdracht van de vereniging omvat alles wat zich binnen de volkstuintsite bevindt en wat niet tot het openbaar domein behoort. De vereniging kan via een huishoudelijk reglement de tuiniers mee verantwoordelijkheid geven voor bepaalde beheerstaken. Sowieso zijn tuiniers zelf verantwoordelijk voor hun persoonlijke eigendommen.

3. het waterbeheer

De vereniging zet in op het waterbewustzijn van de tuiniers en spoort hen aan om op een verantwoorde manier om te gaan met water. De manier van tuinieren zal hierop moeten worden afgestemd.

Er wordt optimaal ingezet op recuperatie van regenwater. Initiatieven van de vereniging (of van tuiniers) om regenwater te recupereren, worden met de stad Antwerpen besproken en opgenomen in een waterplan voor de volkstuintsite. De tuinier is verplicht om een regenwaterton te plaatsen. Het is niet toegestaan om zelf een regenwaterput te (laten) installeren, of om putboringen uit te voeren of te laten uitvoeren.

4. het afvalbeheer

Tuiniers zijn verplicht om te composteren op individuele of gezamenlijke compostplekken.

De normale huishoudelijke GFT-containers kunnen voor lediging aangeboden worden tijdens de reguliere ophaalrondes van de stad. De containers worden aangeboden op het openbaar domein en op een voor de vuilniswagen bereikbare plaats op het normale traject.

Restafval wordt niet opgehaald en moet worden meegenomen naar huis.

Zwerfvuil en sluikstort zijn niet aanvaardbaar. De vereniging staat in voor het weghalen ervan.

De vereniging voldoet hierbij aan de navolgende voorwaarden.

1. Ecologisch tuinieren.

Volkstuinen moeten interessante plekken van biodiversiteit worden. De vereniging is vrij in de exploitatie maar moet zich wel houden aan de voornaamste ecologische principes. De vereniging zet de tuiniers actief aan om die principes te volgen.

- behoud of verbetering van de bodemkwaliteit (bijvoorbeeld door rotatie van teelten)
- behoud of verbetering van de biodiversiteit en andere natuurlijke processen
- eenvoudig, extensief tuinbeheer
- verstandig watergebruik en maximale recuperatie van regenwater
- ecologisch bewuste plantenkeuzes (bijvoorbeeld bij- en vlindervriendelijke planten, planten afgestemd op de bodem)
- ecologische producten voor bemesting en bestrijding
- composteren
- verstandig en zuinig energieverbruik
- maximaal gebruik van lokaal materiaal of recuperatie-materiaal
- beperkte verharding.

2. Niet toegestane activiteiten

De navolgende zaken worden niet toegestaan:

- vuur, onder geen enkele vorm
- barbecue
- verboden meststoffen of verdelgingsmiddelen
- giftige lozingen
- overnachten
- bewoning
- onderverhuur van de volkstuin
- stockage en overmatig gebruik van afbraakmaterialen
- gemotoriseerd verkeer
- niet-vergunde constructies (zowel boven- als ondergronds)
- het houden van dieren, met uitzondering van maximum 4 kippen.

Bij vaststelling van een overtreding gaat de vereniging meteen over tot herstel. Bij nalatigheid kan de stad beslissen om de ondersteuning (tijdelijk) te ontzeggen. Eventuele kosten die de stad maakt, worden doorgerekend aan de vereniging.

3. Verzekering en aansprakelijkheid

De vereniging is voor de stad de enige gesprekspartner waarmee afspraken gemaakt worden over de exploitatie van de volkstuinen. De vereniging is ook de enige partij die door de stad desgevallend aansprakelijk kan gesteld worden voor schade of ongevallen die rechtstreeks of onrechtstreeks en aan gelijk wie of wat veroorzaakt zouden worden als gevolg van het gebruik of het slecht beheer van de volkstuinen. De vereniging volgt hiervoor de bepalingen in de vastgoedovereenkomst.

4. Jaarlijks actieplan

De vereniging maakt jaarlijks een actieplan met daarin een inschatting van geplande of te verwachten acties en uitgaven in het kader van de beheeropdracht. Een actieplan is een handig instrument om een overzicht te hebben op de acties en de kosten voor het beheer van de volkstuinen. Het is ook de basis voor een gesprek met de stad over mogelijke ondersteuning binnen de klijlijnen van dit reglement.

5. Vergunningsplicht

De vereniging zorgt zelf voor de vereiste toestemming of vergunning bij activiteiten of constructies waarvoor deze noodzakelijk zijn. Tot het einde van de terbeschikkingstelling van de volkstuinen blijft de vereniging ook volledig verantwoordelijk voor het beheer.

6. Huishoudelijk reglement

De vereniging zorgt ervoor dat het huishoudelijk reglement is aangepast aan de onderrichtingen van de stad voor het gebruik en beheer van de volkstuinten. Dit betekent dat minstens de navolgende zaken worden opgenomen:

- Elke tuinier (en zijn gezin) heeft recht op maximum 1 volkstuin.
- De tuinier (en zijn gezin) zijn inwoners van de stad Antwerpen.
- Bij verhuis naar een adres buiten de stad Antwerpen verlaat de tuinier de volkstuin op het einde van het jaar waarin hij verhuist.
- de basisprincipes van ecologisch tuinieren
- De niet toegestane activiteiten
- De verplichte activiteiten zoals gebruik van regenwater en composteren
- het naleven van de regels op dierenwelzijn
- de maatschappelijke functie van gemeenschapsvorming en verbinding met de buurt
- de overgangmaatregelen

8. Aanvraag

In het najaar plant de stad Antwerpen een overleg in met de vereniging over het actieplan voor het aankomende kalenderjaar. De datum daarvoor valt samen met het rapportagemoment. Voor de vereniging is dit het moment om de bijkomende ondersteuning (binnen het kader van dit reglement) aan te vragen.

Indien noodzakelijk blijft het voor elke vereniging mogelijk om tussentijds zelf initiatief te nemen en een ondersteuningsgesprek in te plannen.

Als de vereniging ondersteuning wil aanvragen, verwacht de stad Antwerpen de navolgende documenten:

- een (aangepast) actieplan met een overzicht van de uitgevoerde, ingeplande en nog te verwachten beheersmaatregelen, en een raming van de kosten
- een motivatie voor de gevraagde ondersteuning
- eventueel het financieel aandeel van de vereniging.

Stad Antwerpen levert richtlijnen en sjablonen aan voor het actieplan en de begroting van de ondersteuningsnaden.

De documenten worden 1 week voorafgaandelijk aan de datum van het overleg per mail ingestuurd naar voedseltuinen@antwerpen.be.

Als het dossier niet binnen de opgelegde termijn vervolledigd wordt zal de aanvraag geweigerd worden.

9. Ondersteuning door ter beschikking stelling patrimonium

De stad stelt de volkstuinten kosteloos ter beschikking van de vereniging die hiervoor een vastgoedovereenkomst afsluit.

10. Niet-geldelijke ondersteuning

De ontvanger krijgt de volgende ondersteuning:

De stad levert binnen de beschikbare middelen en volgens de gebruikelijke werkprocessen voor sommige beheerstaken een niet-geldelijke ondersteuning.

1. ondersteuning is mogelijk voor:

- onderhoud en plaatsen van hekwerk rondom het volkstuingebied
- onderhoud en plaatsen van poorten naar het volkstuingebied
- ruimen van zwerfvuil (niet op de individuele percelen)
- verdelgen van processierupsen of gelijkaardige plagen met invloed op de volksgezondheid
- onderhoud van bepaalde infrastructuur via de vastgoedovereenkomst expliciet onttrokken aan de beheersopdracht van de vereniging
- de inrichting van nieuwe sites
- onderhoud groen op openbaar domein
- onderhoud en stadsmeubilair op openbaar domein

2. ondersteuning is mogelijk volgens het principe van cofinanciering:

- initiatieven voor waterrecuperatie zoals bijvoorbeeld regenwaterputten, putboringen, waterpompen ... (geen regenwatertonnen)

3. ondersteuning is niet mogelijk voor:

- het bewerken en onderhouden van de gronden
- de tuinhuizen
- de serres
- de compostplaatsen
- de aanplantingen
- het snoeien van laagstammige bomen
- herstel van paden op de volkstuinte
- het onderhoud en vriesvrij houden van pompen
- het onkruidvrij houden van tuinen en wandelwegen
- de bestrijding van ratten of ander ongedierte
- de perceelafscheidings tussende volkstuinten
- regenwatertonnen
- controle op dierenwelzijn
- afvalbeheer
- afvoer van asbest

11. Rapportage

De vereniging brengt jaarlijks verslag uit over de uitvoering van de beheerstaken van het voorbije jaar, en stelt tegelijk een planning op voor het nieuwe jaar. Rapport en planning moeten tijdig ingestuurd worden volgens de instructies die de stad Antwerpen daarvoor jaarlijks zal versturen.

De stad neemt het initiatief tot een overleg.

Er gaat specifiek aandacht naar:

- uitvoering van de beheerstaken
- acties in het kader van ecologisch tuinieren
- invulling van de maatschappelijke functie
- ledenlijst
- wachtlijst
- ondersteuningsvragen
- budgetten voor uitvoering van het beheerplan

12. Vervanging

Dit reglement vervangt het eerdere reglement op de volkstuinten goedgekeurd door de gemeenteraad van 15 september 2003 (jaarnummer 1552).

13. Overgangsmaatregelen

- Verenigingen waar de tuiniers nog meer dan 4 kippen hebben, voeren een overgang in. Vanaf 1/1/2026 moet de maatregel rond het houden van dieren volledig en correct in voege zijn.
- Tuiniers (en hun gezin) die buiten Antwerpen wonen en die bij de inwerkingtreding van het reglement een tuin bewerken, mogen dit blijven doen tot aan hun ontslag. Nieuwe tuiniers moeten voldoen aan de voorwaarde van inschrijving in de stad Antwerpen.
- Tuiniers die meer dan 1 volkstuinte bewerken, zullen uiterlijk 31/12/2023 afstand gedaan hebben van die percelen zodat die kunnen worden toegewezen aan kandidaat tuiniers op de wachtlijst.
- Voor constructies, zowel bovengronds als ondergronds, die de voorbije jaren door de tuiniers zonder vergunning zijn geplaatst, moeten de noodzakelijke vergunningen aangevraagd worden. De overgangperiode loopt hiervoor tot 31/12/2025.
- Tuiniers die een perceel bewerken van 150 m² of meer, kunnen dit blijven doen tot aan hun ontslag. Daarna wordt het perceel opgedeeld.
- Asbestverwijdering wordt nog opgenomen door de stad tot het einde van de nog lopende opdracht.

14. Toepasselijke bepalingen

De wet van 14 november 1983 'betreffende de controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen' is van toepassing, evenals alle andere toepasselijke wettelijke regels.

Het Kaderbesluit basisprincipes ondersteuningsbeleid zoals goedgekeurd door de gemeenteraad van 26 oktober 2020 (jaarnummer 595).

- Bodemdecreet van 27 oktober 2006
- Vlaams reglement betreffende de bodembescherming en bodemsanering van 14 december 2007
- Wetboek van vennootschappen en verenigingen van 23 maart 2019

Versie: 4 - REFO ID: R2200041